

TOELICHTING

De aanleiding tot het toonzetten van het lijdensverhaal volgens Johannes ontstond na het beluisteren van "Het lijdens-evangelie naar Johannes" door Willem Vogel (uitg. Commissie voor de Kerkmuziek), op zijn beurt weer geïnspireerd door de oude Choral-Passionen van b.v. Thomas Mancinus. Vogel gebruikte de oudste versie van de Statenvertaling als tekst om de zangrijkheid van deze vertaling.

Ik heb gemeend een wellicht wat anderszijdige toegankelijkheid te bereiken door de bijbelvertaling te volgen van de Katholieke Bijbelstichting, met name ten gebruike voor de katholieke eredienst op Palmzondag en Goede Vrijdag.

De rolverdeling is als volgt:

- + = Christus
- E = Evangelist
- P = de rol van alle andere personen, zoals Petrus, Pilatus etc.
- KK = klein koor, dat de rol vervult van kleinere groepen personen, zoals de soldaten, de hogepriesters, etc.
- K = groot koor dat de woorden der Joden vertolkt.
- A = allen, de aanwezige gemeente welks aandeel bestaat in een zestal strofische liederen.

Waar eensplitsing van het koor in klein en groot koor op bezwaren stuit, kunnen alle "turbae" (delen voor het koor) ook door één ensemble worden gezongen. Ook kan men de delen voor klein koor door enkele stemmen in het koor laten uitvoeren. Beoogd is echter een duidelijk gescheiden opstelling van twee ensembles van ongelijke grootte.

Ook wat de liederen betreft zijn er verschillende uitvoeringsmogelijkheden. Men kan de zes liederen éénstemmig door alle aanwezigen laten zingen (de sopraanpartij van de meerstemmige zettingen). Indien één of meerdere gezangen niet bekend zijn, dan kan het koor deze zingen, hetzij éénstemmig, hetzij meerstemmig als aangegeven staat. De twee liederen in een zetting van J.S. Bach behoeven eigenlijk, indien éénstemmig gezongen, een harmonische achtergrond in de vorm van een bescheiden, zeker niet te luide begeleiding door orgel of instrumenten.

Men hoede zich ervoor de liederen, indien meerstemmig uitgevoerd door het koor, door het volk mee te laten zingen: de harmonisaties verdragen allerminst de octavering van vrouwen- en mannenstemmen in de sopraan.

Het staat uiteraard vrij om naar eigen keus een of meerdere liederen te laten vervallen. Met het vervangen hiervan door andere gezangen zij men zeer voorzichtig en doe dit niet dan na inzicht in sfeer, tekst, melodie, tonaliteit en modaliteit van de gekozen liederen. Bij uitvoering zonder deelname van de aanwezigen zij men de liederen in de aangegeven zetting. Van het lied "Schoon boven alle schone" van de eerste strofe door het koor meerstemmig, de tweede door allen éénstemmig worden gezongen; hetzelfde geldt voor het slotlied: "Zingenderwijze".

Een woord van dank wil ik hier richten tot frater N. Wesselingh, o.s.b. te Oosterhout en pater Michaël Stumpel te Borkel en Schaft, voor de waardevolle adviezen welke zij mij gaven ter zake van de oratio recta in deze passie en aan mej. Annie Bank voor de zeer verzorgde uitgave ervan.

Jan Valkestijn,
Haarlem, 1 januari 1977.

De tekst op blz. 23 (Zingenderwijze) is van H. Oosterhuis (Gooi en Sticht);
de melodie op blz. 17 van Ignace de Sutter werd overgenomen met toestemming van het Apostolaat voor
Kerkelijk Leven te Tongerlo, België.

e. het Lijden van onze heer JESUS CHRISTUS volgens Johannes

in de vertaling van de Kath. Bijbelstichting
op muziek van JAN VALKESTIJN

ALLEN of KOOR

S
Ik wil mij gaan vertroos- ten in Je-zus' lijdén groot. Al heeft 't gestaan ten

a
Ik wil mij gaan vertroos- ten in Je-zus lij- den groot.

T
Ik wil mij gaan vertroos- ten in Je-zus lij- den groot.

B
Ik wil mij gaan vertroos- ten in Je-zus lij- den groot.

boos- ten, het mocht nog worden goed. Al om mijn zondig le- ven ben

boos- ten, het mocht nog wor- den goed. Al om mijn zon- dig le- ven ben

boos- ten, het mocht nog wor- den goed. Al om mijn zondig le- ven ben

boos- ten, het mocht nog wor- den goed. Al om mijn zondig le- ven ben

ik met druk be-vaan. Dat wil ik gaan be- ge- ven. O Je-su ziet mij aan.

ik met druk bevaan. Dat wil ik gaan be- ge- ven. O Je-su ziet mij aan.

ik met druk bevaan. Dat wil ik gaan be- ge- ven. O Je-su ziet mij aan.

ik met druk bevaan. Dat wil ik gaan be- ge- ven. O Je-su ziet mij aan.

In die tijd ging Jesus met zijn leerlingen naar buiten, naar de overkant van de beek Kedron. Daar was een boomgaard die Hij met zijn leerlingen binnenging. Maar ook Juda, die Hem zou overleveren, kende deze plaats, omdat Jesus er dikwijls met zijn leerlingen was samengekomen. Zo kwam Judas daarheen met de afdeling soldaten en met dienaars van de hogepriesters en Farizee-en, voorzien van lantaarns, fakkels en wapens. Jesus die alles wist, wat over Hem ging komen, trad naar voren en zei tot hen:

"Wie zoekt gij?"

Zij antwoordden Hem:

S Je- sus, de Na- zo- ree- er, de Na- zo- ree- er!

A Je- sus, de Na- ree- er, Na- zo- ree- er!

T Je- sus, de Na- zo- ree- er, Je- sus, de Na- zo- ree- er!

B Je- sus, de Na- zo- ree- er, Je- sus, de Na- zo- ree- er!

Je- sus zei hun :

"Dat ben ik."

Ook Judas, zijn verrader, bevond zich bij hen. Nauwelijks had Jesus hun gezegd: "Dat ben ik", of zij weken achteruit en vielen op de grond. Nog eens vroeg Hij hen :

"Wie zoekt gij?"

Zij zei- den :

Koor: "Jesus, de Nazoreeër!" van blz. 4

Je- sus ant- woord- de :

"Ik heb u gezegd, dat Ik het ben. Als gij mij zoekt, laat deze mensen dan gaan."

Vervuld moest worden wat Hij gezegd had : niemand van hen, die Gij mij gegeven hebt, liet Ik verloren gaan. Maar Simon Petrus had een zwaard bij zich, hij trok het en verwondde daarmee de knecht van de hogepriester door hem het rechter oor af te slaan. De naam van die knecht was Malchus. Jesus echter sprak tot Petrus : "Steek het zwaard in de schede; zou Ik de beker niet drinken die mijn Vader MiJ gegeven heeft?"

De afdeling van de bevelhebber en de dienaars van de Joden grepen toen Jesus vast, boeiden Hem en brachten Hem eerst naar Annas. Deze was namelijk de schoonvader van Kajafas, die dat ja ho-ge-priester was, dezelfde Kajafas die aan de Joden de raad gegeven had : het is beter dat er één mens sterft voor het volk. Si- mon Petrus en nog een andere leerling volgde Je- sus. Die leerling nu was een bekende van de ho-ge-priester, en zo ging hij tegelijk met Jesus het paleis van de ho-ge-priester bin- nen, terwijl Petrus buiten de poort bleef staan. Die andere leerling, de bekende van de hogepriester, kwam naar buiten, sprak met de portierster en bracht Petrus naar bin- nen. Het meisje dat bij de poort stond, vroeg Petrus :

P.
Ben Jij ook niet een van de leer-lin-gen

(p)
van die man?" Hij zei-de: "Wel- neen!"
S
pp Si- mon, zoon van Jo- han- nes, hebt ge Mij lief?
A
pp Si- mon, zoon van Jo- han- nes, hebt ge Mij lief?
T
pp Si- mon, zoon van Jo- han- nes, hebt ge Mij lief?
B
pp Si- mon, zoon van Jo- han- nes, hebt ge Mij lief?

E.
Omdat het koud was, hadden de knechten en dienaars een houtskoolvuur aangelegd

en stonden zich te warmen. Ook Petrus stond bij hen en warmde zich. De hogepriester

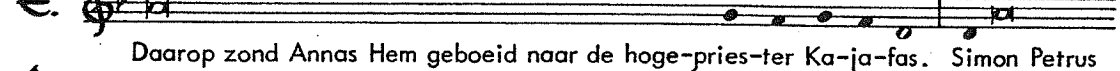
ondervroeg Jesus over zijn leer-lin-gen en zijn leer. Je- sus ant- woordde hem :
+
"Ik heb openlijk tot de we- reld ge- spro- ken. Ik heb altijd onderricht gegeven

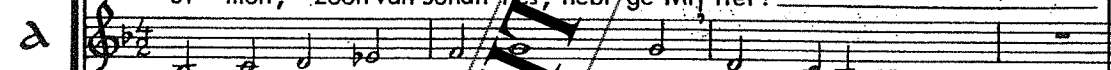

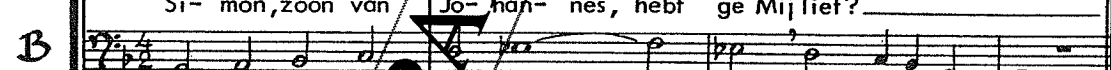
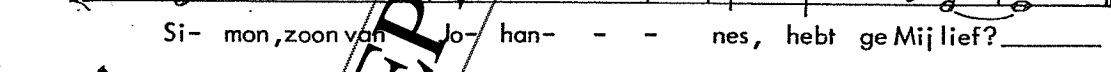
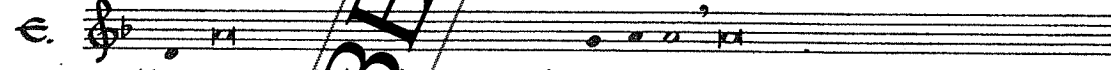
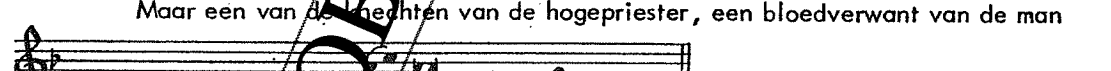
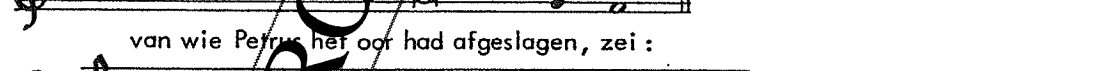
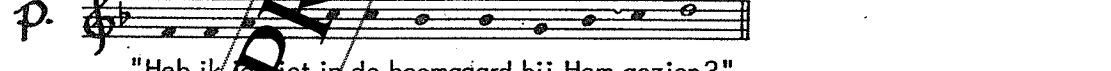
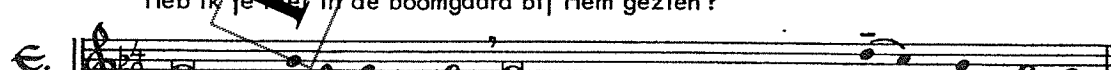
in een synagoge of in de tem- pel, waar de jo- den bij- een- ko- men, en er is niets

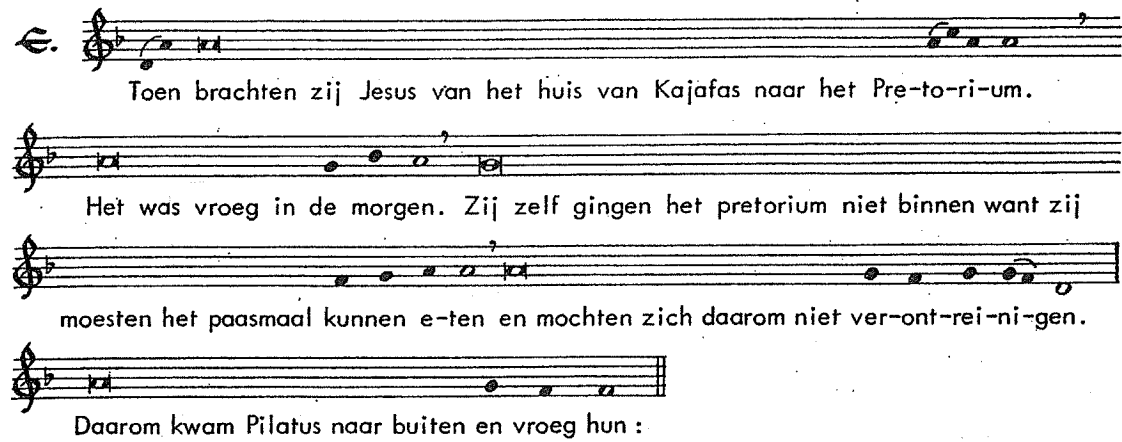
wat Ik in het geheim heb ge- spro- ken. Waarom ondervraagt gij Mij? Ondervraag de mensen

die gehoord hebben wat Ik hun heb verkondigd. Die weten goed wat Ik hun heb gezegd."
E.
Op dit woord gaf een van de dienaars die naast Hem stond, Jesus een klap in het

gezicht en voegde Hem toe : "Antwoordt Gij zo de ho- ge- priester?"
E.
+
Jesus ant- woordde hem : "Indien Ik iets verkeers gezegd heb,

verklaar dan wat er verkeerd in was; maar indien het goed was, waarom slaat gij Mij?"
E.
Daarop zond Annas Hem geboeid naar de hoge- pries- ter Ka- ja- fas. Simon Petrus

stond zich te warmen toen iemand hem vroeg : Ben jij ook niet een van zijn

(p)
leer-lingen? Hij ontkende het en zei : "Wel- neen."
S
Si- mon, zoon van Johan- nes, hebt ge Mij lief?
A
Si- mon, zoon van Jo- han- nes, hebt ge Mij lief?
T
Si- mon, zoon van Jo- han- nes, hebt ge Mij lief?
B
Si- mon, zoon van Jo- han- nes, hebt ge Mij lief?
E.
Maar een van de knechten van de hogepriester, een bloedverwant van de man

van wie Petrus het oor had afgeslagen, zei :
P.
"Heb ik je het in de boomgaard bij Hem gezien?"
E.
Petrus ontkende het opnieuw en meteen begon er een haan te kraaien.
S
Si- mon, zoon van Jo- han- nes, hebt ge Mij lief?
A
Si- mon, zoon van Jo- han- nes, hebt ge Mij lief?
T
Si- mon, zoon van Jo- han- nes, hebt ge Mij lief?
B
Si- mon, zoon van Jo- han- nes, hebt ge Mij lief?

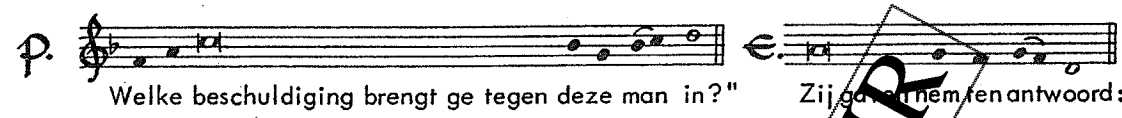

 Toen brachten zij Jesus van het huis van Kajafas naar het Pre-to-ri-um.

 Het was vroeg in de morgen. Zij zelf gingen het pretorium niet binnen want zij

 moesten het paasmaal kunnen e-ten en mochten zich daarom niet ver-ont-rei-ni-gen.

 Daarom kwam Pilatus naar buiten en vroeg hun :

 Welke beschuldiging brengt ge tegen deze man in? Zij gaven hem ten antwoord:

 Als dit geen

 Als dit geen mis-da-di-ger was, zou- den

 Als dit geen mis-da-di-ger was, zou- den wij Hem niet

 Als dit geen mis-da-di-ger was, zou- den wij Hem niet aan u

 mis-da-di-ger was, zou- den wij Hem niet aan u

 wij Hem niet aan u o- - ver-ge-le- - verd heb-

 — aan u o- ver-ge-le- - - verd, — aan u

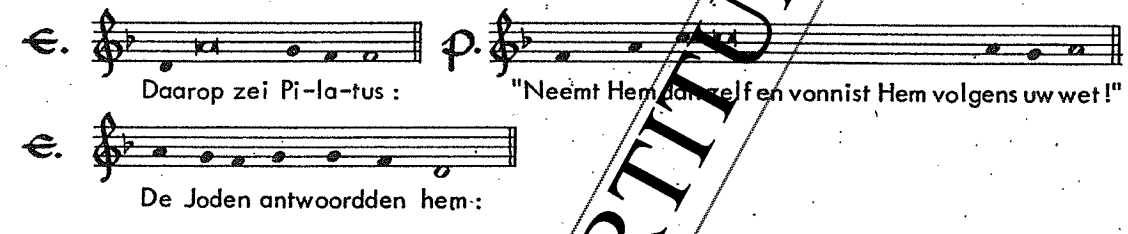

 o- - ver-ge- - le- verd heb- - - -ben!

 o-ver-ge- - le- verd heb- - - -ben!

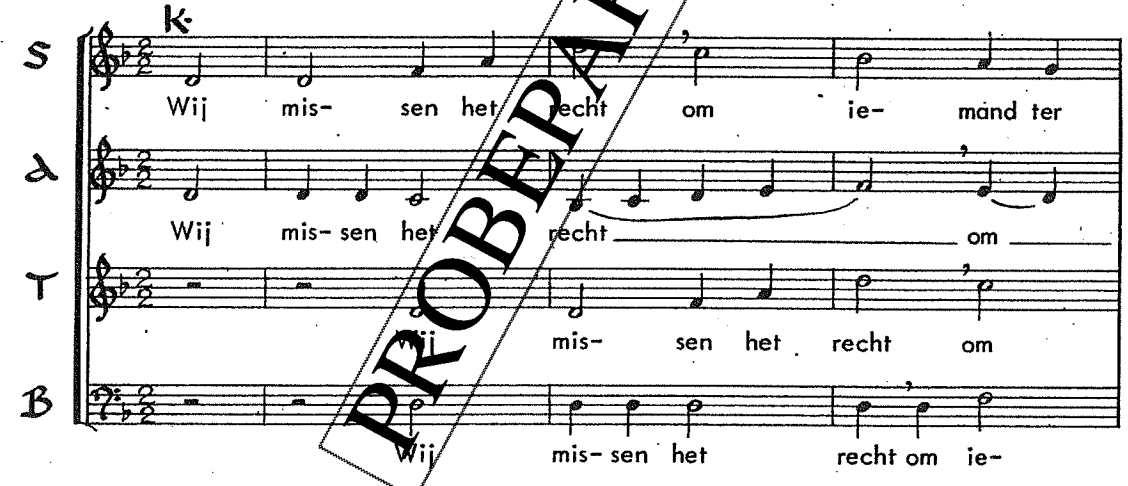
 —ben, ge- le- - -verd heb- - - -ben!

 o- - ver-ge- - le- verd heb- - - -ben!

 Daarop zei Pi-la-tus : "Neemt Hem dan zelf en vonnist Hem volgens uw wet!"

 De Joden antwoordden hem:

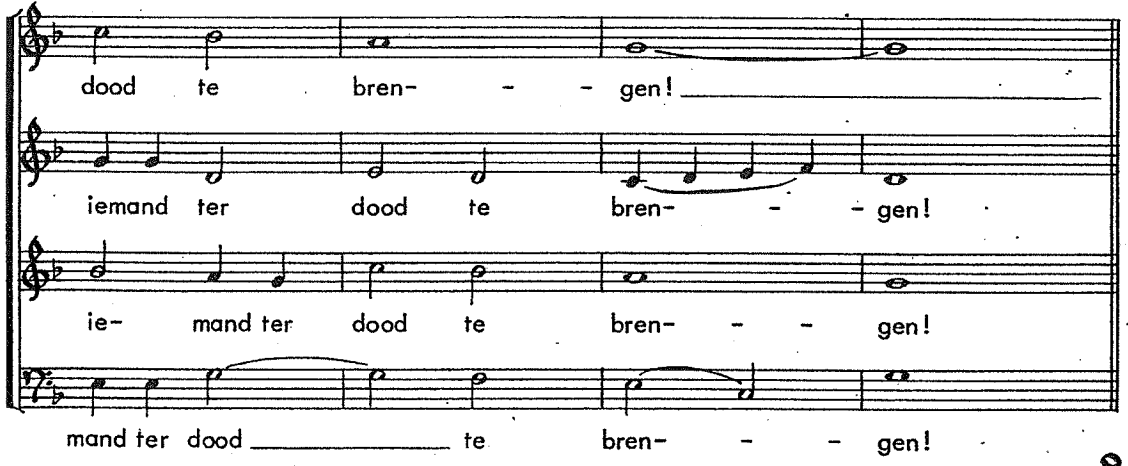

 Wij mis- sen het recht om ie- mand ter

 Wij mis- sen het recht om

 Wij mis- sen het recht om

 Wij mis- sen het recht om ie-

 dood te bren- - - gen!

 iemand ter dood te bren- - - gen!

 ie- mand ter dood te bren- - - gen!

 mand ter dood te bren- - - gen!

Zo zou Jesus' woord in vervulling gaan, waarmee Hij had aangeduid welke dood
 Hij zou sterven. Nu ging Pilatus het pretorium weer binnen, riep Jesus bij zich en zei tot Hem:
 "Zijt Gij de koning der Jo-den?" Jesus ant-woordde Hem:
 "Zegt ge dit uit uzelf, of hebben anderen over u. over Mij ge-spro-ken?"
 Pi-la-tus gaf ten antwoord: "Ben ik soms een Jood? U eigen volk
 en de hogepriesters hebben U aan mij o-vergeleverd. Wat hebt Gij ge-daan?"
 Je-sus ant-woordde: "Mijn koningschap is niet van deze wereld.
 Zou mijn koningschap van deze wereld zijn, dan zouden mijn dienaars er wel voor ge-
 streden hebben, dat Ik niet aan de Joden werd uitgeleverd. Mijn koningschap is even-
 wel niet van hier." Pi-latus hernam: "Gij zijt dus toch koning?"
 Jesus ant-woord-de: Ja, koning ben Ik. Hiertoe ben Ik ge-boren en
 hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, om getuigenis af te leggen van de waar-heid.
 Al-wie uit de waarheid is, luistert naar mijn stem." Pilatus zei tot Hem:
 "Wat is waarheid?" Na die woorden ging hij weer naar buiten tot de Joden
 en zei: "Ik vind hoegenamd geen schuld in Hem. Maar er bestaat onder u de ge-
 woonte dat ik met Pasen iemand vrijlaat. Wilt gij dat ik u de koning der Joden vrijlaat?"

Toen begonnen zij opnieuw te schreeuwen:
 Neen, die niet, maar Bar-ab-bas,
 Neen, die niet, maar Barab-bas, Bar-ab-bas,
 Neen, die niet, maar Barab-bas, maar Bar-ab-bas, maar
 Neen, die niet, maar Barab-bas, maar Barab-bas, maar
 maar Bar-ab-bas, maar Bar-ab-bas, Bar-ab-bas!
 maar Bar-ab-bas, maar Bar-ab-bas, Bar-ab-bas!
 - Bar-ab-bas, maar Barab-bas, Bar-ab-bas!
 - Bar-ab-bas, maar Barab-bas, maar Bar-ab-bas!
 Bar-ab-bas was een ro-ver. Toen liet Pilatus Jesus ge-se-len.
 De soldaten vlochten een kroon van doomtakken, zetten Hem die op het hoofd
 en wierpen Hem een pu-pe-ren man-tel om. Zij traden op Hem toe en zei-den:

Ge-groet, Ko-ningder Jo-den, gegroet, Koning der Jo- den!

Gegroet, Ko-ningder Jo- den, Ko-ning, ge- groet!

Ge-groet, Ko-ningder Jo-den, der Jo- den, Koning der Joden!

Ge-groet, Ko-ningder Jo-den, ge- groet!

En zij sloegen Hem in het gezicht. Pilatus ging naar buiten en zei tot hen:

"Ziehier, ik breng Hem naar buiten om U te doen wenen, wat ik volstrekt geen schuld in Hem vind." Je-sus kwam naar buiten terwijl Hij nog de doornkroon en de purperen mantel droeg. Pilatus zei tot hen: "Ziehier de mens."

ALLEN OF KOOR

zetting: J.S. Bach

o Hoofd vol bloed en won-den met smaad ge-dekt en hoon,
o godd'lijk Hoofd om-won-den met scher-pe door-ne-kroon,

o Hoofd vol bloed en won-den met smaad ge-dekt en hoon,
o godd'lijk Hoofd om-won-den met scher-pe door-ne-kroon,

o Hoofd vol bloed en won-den met smaad ge-dekt en hoon,
o godd'lijk Hoofd om-won-den met scher-pe door-ne-kroon,

o Gij die and're kro-nen en glo-rie waardig zijt; ik

o Gij die and're kro-nen en glo-rie waardig zijt; ik

o Gij die and're kro-nen en glo-rie waardig zijt; ik

wil mijn hart U to- - nen, dat met U me- de- lijdt.

wil mijn hart U to- - nen, dat met U me- de- lijdt.

wil mijn hart U to- - nen, dat met U me- de- lijdt.

Maar toen de hogepriesters en hun dienaars hem sa-gen, schreeuwden ze:

Kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen,

Kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen,

Kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen,

Kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen,

gen, kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen!

si-gen, kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen!

si-gen, kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen!

si-gen, kruisi-gen, kruisi-gen, kruisi-gen!

Pi-latus zei hun: "Neemt gij Hem dan en kruisi-gt Hem, want ik vind geen schuld in Hem."

De Jo-den ant-woord-den hem:

K

S Wij heb- ben een wet en vol- - gens die wet

A Wij heb-ben een wet en vol-gens die wet moet Hij ster-

T Wij heb- ben een wet en vol- - gens die wet

B Wij hebben een wet en vol-gens die wet

moet Hij ster- - ven, om-

ven, om- dat Hij zich voor Gods zoon heeft uit- - ge-

moet Hij ster- - ven, om-dat Hij zich

moet Hij ster- - ven,

dat Hij zich voor Gods zoon heeft uit-ge-ge- - ven!

ge- - ven, voor Gods zoon, ge- - ge- - - ven!

voor Gods zoon, voor Gods zoon heeft uit-ge-ge- - ven!

om- dat Hij zich voor Gods zoon heeft uit-ge-ge- - ven!

E. Toen Pilatus dit hoorde, werd hij nog meer bevreesd. Hij ging het pretorium weer

binnen en sprak tot Je-sus: "Waar zijt Gij van-daan?"

E. Jesus gaf hem echter geen antwoord. Daarom zei Pi-la-tus:

P. "Gij spreekt niet tegen mij? Weet Gij dan niet dat ik de macht heb om U

vrij te spreken, maar ook de macht om U te krui-si-gen?" Jesus antwoordde:

"Gij zoudt volstrekt geen macht over Mij hebben, als U die niet van bo-ven

ge-ge-ven was. Daarom is de zonde van hem die Mij aan U heeft overgeleverd groter."

E. Van dat ogenblik af wilde Pilatus ertoe overgaan Hem vrij te laten. Maar de

Joden schreeuwden:

Als gij die man vrij-laet, zijt gij geen vriend van de kei-zer!

Als gij die man vrij-laet, zijt gij geen vriend van de kei-zer!

Als gij die man vrij-laet, zijt gij geen vriend van de kei-zer!

Als gij die man vrij-laet, zijt gij geen vriend van de kei-zer!

Wie zich voor ko-ning uit-geeft komt in ver-zet te- gen de kei-zer!

Wie zich voor ko-ning uit-geeft, komt in ver- zet te- gen de kei-zer!

Wie zich voor ko-ning uit-geeft, komt in ver- zet te- gen de kei-zer!

Wie zich voor ko-ning uit-geeft, komt in ver- zet te- gen de kei-zer!

Wie zich voor ko-ning uit-geeft, komt in ver- zet te- gen de kei-zer!

E. Toen Pilatus hen hoorde roe-pen, liet hij Jesus naar buiten brengen en ging op de

rechterstoel zitten, op de plaats die Lithostrotos heet, in het Hebréeuws: Gab-ba-ta.

Het was de voorbereidingsdag voor Pasen, ongeveer het zesde uur. Hij zei tot de Joden:

P. "Hier is uw ko-ning." Maar zij schreeuwden: